

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Institutionen för Biovetenskap

TENTAMEN

Kurs Kemi 1, behörighetsgivande kurs

Examinationsmoment Salstentamen

Kurskod Ke007B

Högskolepoäng för examinationsmomentet 6

Datum 2025-05-16

Tentamenstid 14.15-18.30

Ansvarig lärare Patric Nilsson/Magnus Fagerlind

Berörda lärare

Hjälpmittel/bilagor Miniräknare

Övrigt Alla svar ska anges i tentamensformuläret. Svar inlämnade på lösblad kommer INTE att beaktas.

Anvisningar

- Ta nytt blad för varje lärare
- Ta nytt blad för varje ny fråga
- Skriv endast på en sida av papperet.
- Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
- Numrera lösbladen löpande.
- Använd inte röd penna.
- Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser

U <34,8 <= G <46,4 <= VG

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt

1. Svara på följande frågor genom att ange det korrekta svaret, inklusive enhet vid storheter, i tabellen ned.

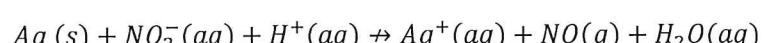
Fråga	Svar	Poäng
a) Är natriumsulfat lösligt i vatten?		1p
b) Vad kallas grundämnena med beteckningarna F, Cl, Br, I och At		1p
c) Atomslaget X har en kärna som består av 10 protoner och 11 neutroner: atomslaget Y har 10 protoner och 12 neutroner i kärnan. Är X och Y isotoper av samma grundämne?		1p
d) Vilken eller vilka av följande molekyler är dipoler?		1p
a) Br_2		
b) N_2		
c) NH_3		
d) O_2		
e) N_2		
e) Kan en kolatom binda fyra väteatomer?		1p
f) Beräkna massan av 2,50 millimol vatten		1p
g) Beräkna molmassan för magnesiumdivätefosfat, $\text{Mg}_3(\text{H}_2\text{PO}_4)_2$		1p
h) Betrakta grundämnena i den första perioden. Vilka av följande egenskaper ökar när man går från vänster mot höger i perioden?		1p
a) Protontalet		
b) Totala antalet elektroner		
c) Antalet elektroner i det yttersta skalet		
d) Atommassan		
e) Antalet elektronsskal		
i) Vid ett experiment upphettades 1,50 g kristalliserat kopparsulfat, $\text{CuSO}_4 \times 5\text{H}_2\text{O}$ tills allt kristallvatten hade bildat vattenånga. Beräkna massan för det vattenfria kopparsulfatet som var kvar		1p
j) Klors atomnummer är 17. Masstalen för de två naturligt förekommande klorisotoperna är 35 respektive 37. Vilket av följande påstående är felaktigt		1p
a) Alla kloratomer har samma kärnladdning		
b) Kloratomens diameter är avsevärt större än atomkärnans diameter		
c) Nästan hela kloratomens massa är samlad i kärnan		
d) Några av de naturligt förekommande kloratomerna har 18 protoner i kärnan		
e) Några av de naturligt förekommande kloratomerna har 20 neutroner i kärnan		
f) Alla kloratomer har 17 elektroner		
k) Beräkna pH i $0,000001 \text{ mol/dm}^3 \text{ HCl}$		1p
l) Vilket oxidationstal har koppar (Cu) i Koppar(I)sulfat		1p
m) En behållare som har volymen 6.00 dm^3 innehåller vätgas med temperaturen 25° C och trycket $101,3 \text{ kPa}$. Vid detta tryck och denna temperatur är gasmolvolymen $24.5 \text{ dm}^3/\text{mol}$. Vilken är substansmängden vätgas?		1p

2. Namnge följande föreningar (4p)

a)	CuNO ₃	
b)	CaCO ₃	
C)	N ₂ O ₃	
d)	PCl ₃	

3. Vilken typ av kemisk bindning bryts när (2.5p)

- a) Natrium, Na, smälter (0.5p)
 - b) Kaliumbromid, KBr, smälter (0.5p)
 - c) Etanol, C₂H₅OH, kokar (0.5p)
 - d) Koldioxid, CO₂, sublimerar (0.5p)
 - e) Naftalen, C₁₀H₈, sublimerar (0.5p)
- 4) Bestäm med hjälp av OT-metoden (OT = oxidationstal) koefficienterna i följande ofullständiga reaktion. (3p)

5) 100 cm³ HNO₃ med koncentrationen 1,00 mol/dm³ neutraliseras med natriumhydroxidlösning

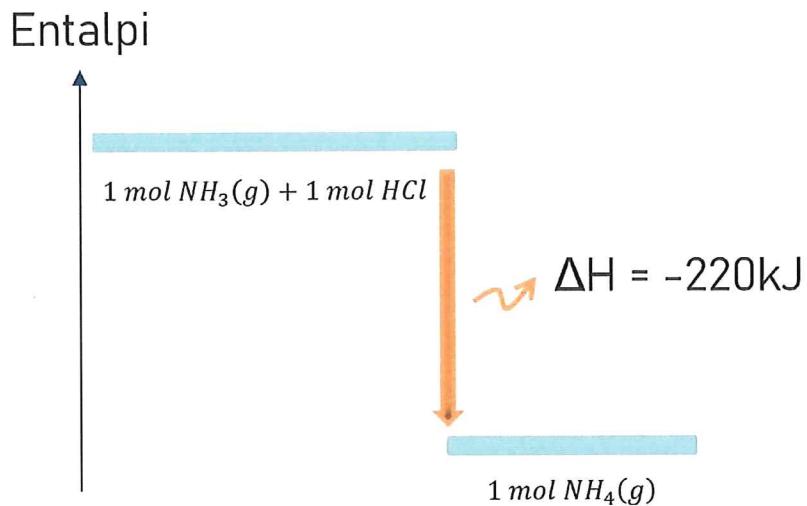
- a) Skriv en formel för den kemiska reaktionen. (1p)

- b) Beräkna massan av det erhållna saltet. (3p)

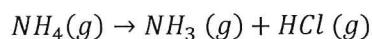
- 6) Vid spektrofotometriska analyser mäter vi absorbansen för ett visst partikelslag i lösningen
- Vad menas med detta? (1p)
- b) Ange några faktorer som inverkar på absorbansen (1p)
- c) Hur lyder Lambert-Beers lag. Den ska skrivas i ord (1p)
- d) Vad menas med den molara absorptionskoefficienten (absorptiviteten) för ett ämne? (1p)
- 7) En etanolmolekyl, C_2H_5OH interagerar med tre vattenmolekyler. Åskådliggör detta grafisk och bestäm vilken typ av bindning som uppkommer mellan etanolmolekylen och de tre vattenmolekylerna (3p)

- 8) Följande frågor gäller alkaner
- Vilken typ av kemisk bindning finns mellan C- och H-atomerna i en propanmolekyl? (1p)
 - Mellan propanmolekylerna i flytande propan? (1p)
 - Ange den allmänna formeln (1p)
- 9) Släckt kalk (kalciumhydroxid) framställs genom att vatten tillsätts till kalciumoxid (bränd kalk)
- Skriv formeln för reaktionen (1p)
 - Beräkna massan släckt kalk, i gram, som bildas av 20,0 kg bränd kalk? (3p)

10) Följande diagram visar entalpiändringen för reaktion

- Har reaktanterna eller produkten högst entalpi? (1p)
- Är reaktionen endoterm eller exoterm? (1p)
- Vilken är entalpiändringen, ΔH ? (1p)
- Vad är ΔH för den omvänta reaktionen? (1p)

11) En rörsockerlösning har koncentrationen $0,250 \text{ mol/dm}^3$ och volymen 125 cm^3 .

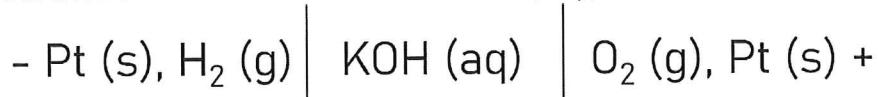
- Beräkna substansmängden rörsocker i lösningen (1p)

- Beräkna massan av rörsocker, $C_{12}H_{22}O_{11}$, i lösningen? (1p)

- Av din befintliga lösning vill du framställa en $0,0250 \text{ mol/dm}^3$ rörsockerlösning. Vilken volym av vatten ska du tillsätta till din ursprungliga lösning? (1p)

- 12) Densiteten för gasen cyan är $2,1 \text{ kg/m}^3$ vid 25° C och 100 kPa . Beräkna gasens molmassa och avgör sedan om molekylformeln är CN eller $(\text{CN})_2$? (3p)

- 13) En bränslecell kan beskrivas med schemat (4.5p)

Vilka av följande påståenden om cellen är korrekta (felaktigt svar ger minuspoäng)

- a) Syre reduceras vid pluspolen
- b) Vätgas utvecklas vid minuspolen
- c) Elektrolytens $[\text{OH}^-]$ koncentration minskar när cellen arbetar
- d) Cellreaktionen motsvarar bildning av vatten ur grundämnen
- e) I cellen omvandlas kemisk energi till elektrisk energi.

- 14) Du vill ungefärligt bestämma pH i en lösning och har tillgång till följande indikatorer; Bromkresolgrönt, bromtymolblått, metylrött och fenolrött. Deras omslagsintervall framgår av tabellen nedan.

Indikator	Omslagsintervall	Färg i syraform	Färg i basform
Bromkresolgrönt	$3,8 < \text{pH} < 5,4$	gul	blå
Bromtymolblått	$6,0 < \text{pH} < 7,6$	gul	blå
Metylrot	$4,2 < \text{pH} < 6,3$	röd	gul
Fenolrött	$6,8 < \text{pH} < 8,4$	gul	röd

Du tar ut fyra prov av den lösning vars pH du vill bestämma och sätter en indikator till var och ett av proven resultatet blir följande

- Provlösning och bromkresolgrönt ger blå färg
- Provlösning och bromtymolblått ger grön färg
- Provlösning och metylrött ger gul färg
- Provlösning och fenolrött ger orange färg.

Ange det minsta intervall inom vilket lösningens pH ligger enligt din undersökning? (3p).

Formelsamling och tabeller

Patric.nilsson@his.se

Konstanter

$$N_A = 6,022 \cdot 10^{23} / \text{mol}$$

$$R = 8,31 \text{ N} \cdot \text{m} / \text{mol} \cdot \text{K}$$

$$1 \text{ u} = 1,661 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$$

Formler

$$M = m/n (\text{Molmassan}=massan i gram/antalet mol})$$

$$c = n/V (\text{konzentrationen} = \text{antal mol/volym})$$

$$m = c \cdot V \cdot M$$

$$c_1 \cdot V_1 = c_2 \cdot V_2 (\text{c} = \text{konzentration}, V = \text{volym})$$

$$q = c \cdot m \cdot \Delta T$$

$$\Delta G = \Delta H - T \cdot \Delta S$$

Gaslagar

$$pV = nRT (\text{allmänna gaslagen})$$

$$p_1 \cdot V_1 = p_2 \cdot V_2 (\text{Boyles lag})$$

$$\frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2}, \quad (\text{Charles lag})$$

$$\frac{p_1 \cdot V_1}{T_1} = \frac{p_2 \cdot V_2}{T_2}, \quad (\text{kombinerade gaslagen})$$

$$\frac{V_1}{n_1} = \frac{V_2}{n_2}, \quad (\text{Avogadros lag})$$

$$V = V_m \cdot n (\text{Volymen} = \text{gasmolvolumen} \cdot \text{mol})$$

$$V_m \text{ vid NTP} = 22,414 \text{ dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$V_m \text{ vid } 101,3 \text{ kPa och } 25^\circ\text{C} = 24,5 \text{ dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$E = E^\circ_{\text{pluspol}} - E^\circ_{\text{minuspol}}$$

$$A = \epsilon \cdot c \cdot l (\text{absorbans} = \text{Koefficient} \cdot \text{konzentration} \cdot \text{längd} \text{ på kryetten})$$

$$\text{pH} = \text{p}K_a - \log \frac{c(\text{syra})}{c(\text{bas})}$$

$$H^+ = K_a \cdot \frac{c(\text{syra})}{c(\text{bas})}$$

Lösning av andragradsekvationer: $ax^2 + bx + c = 0$ ger

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

pH och pOH

$$\text{pH} = -\log [H_3O^+]$$

$$\text{pOH} = -\log [OH^-]$$

$$[H_3O^+] = 10^{-\text{pH}}$$

$$[OH^-] = 10^{-\text{pOH}}$$

$$\text{pKw} = \text{pH} + \text{pOH} \rightarrow 14 = \text{pH} + \text{pOH}$$

$$K_w = [H_3O^+] \cdot [OH^-] \rightarrow 1 \cdot 10^{-14} = [H_3O^+] \cdot [OH^-]$$

Alkaner

Metan	CH ₄
Etan	C ₂ H ₆
Propan	C ₃ H ₈
Butan	C ₄ H ₁₀
Pantan	C ₅ H ₁₂
Hexan	C ₆ H ₁₄
Heptan	C ₇ H ₁₆
Oktan	C ₈ H ₁₈
Nonan	C ₉ H ₂₀
Dekan	C ₁₀ H ₂₂

Elektrokemiska spänningsserien

K, Ba, Ca, Na, Mg, Al, Zn, Fe, Sn, Pb, H, Cu, Hg, Ag, Au, Pt

Löslighetsregler

Löslig om saltet innehåller:	Olöslig om saltet innehåller:
NH ₄ ⁺ , Li ⁺ , Na ⁺ , K ⁺ NO ₃ ⁻ , C ₂ H ₃ O ₂ ⁻ (acetat)	CO ₃ ²⁻ , S ²⁻ , PO ₄ ³⁻ , OH ⁻ men är lösligt med
Cl ⁻ , Br ⁻ , I ⁻	Ag ⁺ , Pb ²⁺ , Hg ₂ ²⁺ men är inte lösligt med
SO ₄ ²⁻	Ba ²⁺ , Pb ²⁺ , Ca ²⁺ , Sr ²⁺ men är inte lösligt med

Normalpotentialer

Oxform + ne ⁻	↔	Redform	e ⁻ (V)
Li ⁺ (aq) + e ⁻		Li(s)	-3,04
K ⁺ (aq) + e ⁻		K(s)	-2,92
Ca ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Ca(s)	-2,76
Na ⁺ (aq) + e ⁻		Na(s)	-2,71
Mg ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Mg(s)	-2,38
Al ³⁺ (aq) + 3e ⁻		Al(s)	-1,66
2H ₂ O(l) + 2e ⁻		H ₂ (g) + 2OH ⁻ (aq)	-0,83
Zn ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Zn(s)	-0,76
Cr ³⁺ (aq) + 3e ⁻		Cr(s)	-0,74
Fe ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Fe(s)	-0,41
Cd ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Cd(s)	-0,40
PbSO ₄ (s) + H ⁺ + 2e ⁻		Pb(s) + HSO ₄ ⁻	-0,36
Ni ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Ni(s)	-0,23
Sn ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Sn(s)	-0,14
Pb ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Pb(s)	-0,13
Fe ³⁺ (aq) + 3e ⁻		Fe(s)	-0,04
2H ⁺ (aq) + 2e ⁻		H ₂ (g)	0,00
Cu ²⁺ (aq) + 2e ⁻		Cu(s)	0,34
O ₂ (g) + 4H ⁺ + 2e ⁻		2H ₂ O	0,40
I ₂ (s) + 2e ⁻		2I ⁻ (aq)	0,54
Ag ⁺ (aq) + e ⁻		Ag(s)	0,80
NO ₃ ⁻ (aq) + 4H ⁺ (aq) + 3e ⁻		NO(g) + 2H ₂ O(l)	0,96
Br ₂ (l) + 2e ⁻		2Br ⁻ (aq)	1,07
O ₂ (g) + 4H ⁺ (aq) + 4e ⁻		2H ₂ O(l)	1,23
Cl ₂ (g) + 2e ⁻		2Cl ⁻ (aq)	1,36
MnO ₄ ⁻ (aq) + 8H ⁺ (aq) + 5e ⁻		Mn ²⁺ (aq) + 4H ₂ O(l)	1,49
Au ³⁺ (aq) + 3e ⁻		Au(s)	1,50
O ₃ (g) + 2H ⁺ (aq) + 2e ⁻		O ₂ (g) + H ₂ O(l)	2,07
F ₂ (g) + 2e ⁻		2F ⁻ (aq)	2,87

Elektronegativitet – bindningar

$\Delta > 1,8$ Jonbindning

$\Delta = 1,8-0,0,5$ Polär kovalent bindning

$\Delta = 0,5-0,0$ Övergång polär \rightarrow svagt polär \rightarrow rent kovalent bindning

Elektronegativitetsvärden

Grundämne	Tecken	Nr	Atom-massa (u)	Grundämne	Tecken	Nr	Atom-massa (u)	Grundämne	Tecken	Nr	Atom-massa (u)
Aktinium	Ac	89	227,0278	Jod	I	53	126,9044	Radon	Rn	86	222,0176
Aluminium	Al	13	26,98153	Järn	Fe	26	55,847	Rhenium	Re	75	186,207
Americium	Am	95	243,0614	Kadmium	Cd	48	112,411	Rodium	Rh	45	102,9055
Antimon	Sb	51	121,75	Kalcium	Ca	20	40,078	Rubidium	Rb	37	85,4678
Argon	Ar	18	39,948	Kalium	K	19	39,0983	Rutenium	Ru	44	101,07
Arsenik	As	33	74,92159	Kisel	Si	14	28,0855	Rutherfordium	Rf	104	261,1087
Astat	At	85	209,9871	Klor	Cl	17	35,4527	Röntgenium	Rg	111	272
Barium	Ba	56	137,327	Kobolt	Co	27	58,9332	Samarium	Sm	62	150,36
Berkelium	Bk	97	247,0703	Kol	C	6	12,011	Seaborgium	Sg	106	263,1182
Beryllium	Be	4	9,012182	Koppar	Cu	29	63,546	Selen	Se	34	78,96
Bly	Pb	82	207,2	Krom	Cr	24	51,9961	Silver	Ag	47	107,8682
Bohrium	Bh	107	262,1229	Krypton	Kr	36	83,8	Skandium	Sc	21	44,95591
Bor	B	5	10,811	Kvicksilver	Hg	80	200,59	Strontium	Sr	38	87,62
Brom	Br	35	79,904	Kväve	N	7	14,00674	Svavel	S	16	32,066
Californium	Cf	98	251,0796	Lantan	La	57	138,9055	Syre	O	8	15,9994
Cerium	Ce	58	140,115	Lawrencium	Lr	103	260,1053	Tallium	Tl	81	204,3833
Cesium	Cs	55	132,9054	Litium	Li	3	6,941	Tantal	Ta	73	180,9479
Copernicum	Cn	112	277	Livermorium	Lv	116		Teknetium	Tc	43	98,9063
Curium	Cm	96	247,0703	Lutetium	Lu	71	174,967	Tellur	Te	52	127,6
Darmstadtium	Ds	110	269	Magnesium	Mg	12	24,305	Tenn	Sn	50	118,71
Dubnium	Db	105	262,1138	Mangan	Mn	25	54,93805	Terbium	Tb	65	158,9253
Dysprosium	Dy	66	162,5	Medelevium	Md	101	258,0986	Titan	Ti	22	47,88
Einsteinium	Es	99	252,0829	Meitnerium	Mt	109	266	Torium	Th	90	232,0381
Erbium	Er	68	167,26	Molybden	Mo	42	95,94	Tulium	Tm	69	168,9342
Europium	Eu	63	151,965	Natrium	Na	11	22,98976	Ununoctium	Uuo	118	
Fermium	Fm	100	257,0951	Neodym	Nd	60	144,24	Ununpentium	Uup	115	
Flerovium	Fl	114		Neon	Ne	10	20,1797	Ununseptium	Uus	117	
Fluor	F	9	18,99840	Neptunium	Np	93	237,0482	Ununtrium	Uut	113	
Fosfor	P	15	30,97376	Nickel	Ni	28	58,69	Uran	U	92	238,0289
Francium	Fr	87	223,0197	Niob	Nb	41	92,90638	Vanadin	V	23	50,9415
Gadolinium	Gd	64	157,25	Nobelium	No	102	259,1009	Vismut	Bi	83	208,9803
Gallium	Ga	31	69,723	Osmium	Os	76	190,2	Volfram	W	74	183,85
Germanium	Ge	32	72,61	Palladium	Pd	46	106,42	Väte	H	1	1,00794
Guld	Au	79	196,9665	Platina	Pt	78	195,08	Xenon	Xe	54	131,29
Hafnium	Hf	72	178,49	Plutionium	Pu	94	244,0642	Ytterbium	Yb	70	173,04
Hassium	Hs	108	265	Polonium	Po	84	208,9824	Yttrium	Y	39	88,90585
Helium	He	2	4,002602	Praseodym	Pr	59	140,9076	Zink	Zn	30	65,39
Holmium	Ho	67	164,9303	Prometium	Pm	61	146,9151	Zirkonium	Zr	40	91,224
Indium	In	49	114,82	Protaktinium	Pa	91	231,0359				
Iridium	Ir	77	192,22	Radium	Ra	88	226,0254				

Grupp → 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
Period ↓

H	¹	1,008																					
Li	²	Be	²																				
2	³	⁴																					
	6,94	9,01																					
Na	²	Mg	²																				
3	¹¹	¹²																					
	23,0	24,3																					
K	²	Ca	²	Sc	²	Ti	²	V	²	Cr	²	Mn	²	Fe	²	Co	²	Ni	²	Zn			
4	¹⁹	⁸	²⁰	²¹	²	²³	²	²⁴	¹	²⁵	¹³	²⁶	¹⁴	²⁷	¹⁵	²⁸	¹⁶	²⁹	¹⁸	Ga			
	39,1	40,1	45,0	47,9	50,9	52,0	54,9	55,8	58,7	58,9	63,5	65,4	69,7	72,6	74,9	79,0	79,9	83,8					
Rb	²	Sr	²	Y	²	Zr	²	Nb	²	Mo	²	Tc	²	Ru	²	Rh	²	Pd	²	Ag			
5	³⁷	⁸	³⁸	⁸	³⁹	⁸	⁴⁰	¹⁰	⁴¹	¹²	⁴²	¹³	⁴³	¹⁴	⁴⁴	¹⁵	⁴⁵	¹⁶	⁴⁷	¹⁸	Ge		
	85,5	87,6	88,9	91,2	92,9	95,9	98,9	101,1	102,9	104,1	106,4	107,9	112,4	114,8	118,7	121,8	127,6	126,9	131,3				
Cs	²	Ba	²																				
6	⁵⁵	⁸	⁵⁶	¹⁸	⁵⁷	⁷¹	⁷²	⁷³	⁷⁴	⁷⁵	⁷⁶	⁷⁷	⁷⁸	⁷⁹	⁷⁹	⁸⁰	⁸⁰	⁸¹	⁸¹	Tl			
	132,9	1	137,3	2																			
Fr	²	Ra	²																				
7	⁸⁷	¹⁸	⁸⁸	³²	⁸⁹	¹⁰³	¹⁰⁴	¹⁰⁵	¹⁰⁶	¹⁰⁷	¹⁰⁸	¹⁰⁹	¹¹⁰	¹¹¹	¹¹²	¹¹³	¹¹⁴	¹¹⁵	¹¹⁶	¹¹⁷	Uuo		
	223	8	226,0	8	261	10	262	11	266	12	264	13	269	14	268	15	271	17	272	18			
	1		2																				
La	²	Ce	²	Pr	²	Nd	²	Pm	²	Sm	²	Eu	²	Gd	²	Dy	²	Ho	²	Er			
	57	¹⁸	⁵⁸	²⁰	⁵⁹	²¹	⁶⁰	²²	⁶¹	²³	⁶²	²⁴	⁶³	²⁵	⁶⁴	²⁶	⁶⁵	²⁷	⁶⁶	²⁸	Tm		
	138,9	2	140,1	2	140,9	2	144,2	2	145	2	150,4	2	152,0	2	157,3	2	158,9	2	162,5	2	164,9	2	Yb
Ac	²	Th	²	Pa	²	U	²	Np	²	Pu	²	Am	²	Cm	²	Bk	²	Cf	²	Fm	²	No	
	89	¹⁸	⁹⁰	³²	⁹¹	¹⁸	⁹²	³²	⁹³	³²	⁹⁴	³²	⁹⁵	³²	⁹⁶	³²	⁹⁷	³²	⁹⁸	³²	Lu		
	227,0	2	232,0	10	231,0	9	238,0	2	237	9	244	8	243	2	247	9	251	9	252	8	258	2	Yttrium

Prioritet	Ämnesklass	Formel	Prefix	Suffix
1	Karboxylsyra	-COOH	karboxy-	-syra
2	Ester	-COOR	-	-oat
3	Aldehyd	-CHO	oxo- (formyl-)	-al
4	Keton	C=O	oxo-	-on
5	Alkohol	-OH	hydroxi-	-ol
6	Amin	-NH ₂	amino-	-amin
7	Alken	C=C		-en
8	Alkyn	C≡C		-yn
Ingen prioritet utan nämns i bokstavsordning (alltid prefix)				
	Cykloalkan			
	Eter	-O-		-oxy
	Halogen	F, Br, Cl, I...		

